

Projekt sofinancira EU

Evropski kmetijski sklad
za razvoj podeželja
Evropska investicija v podeželje

Prešern

Novin

Figovec

Grizelj

Votč

Kako se pri vas reče?

Hišna imena v naseljih Breznica, Doslovčje, Rodine, Smokuč in Vrba

Gregorc (Grigoric)

Žaborštnik

Klemenc

Čovvar

Kluqa

Pibic

Kako se pri vas reče?

Hišna imena v naseljih Breznica,
Doslovče, Rodine, Smokuč in Vrba

Založile: Občina Bled, Občina Bohinj, Občina Gorje, Občina Kranjska Gora, Občina Preddvor, Občina Žirovnica

Zbral in uredil: Klemen Klinar, RAGOR

Slikovno gradivo: Mihaela Košir, Marjan Pogačar, Zavod za turizem in kulturo Žirovnica

Oblikovanje: Jamaja – Maja Rostohar

Tisk: Medium Žirovnica

Naklada: 400 izvodov

Žirovnica, junij 2011

Za vsebino informacij je odgovoren izdajatelj. Organ upravljanja za Program razvoja podeželja RS za obdobje 2007–2013 je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Izdajatelj zaradi podatkov, pridobljenih preko ustnih virov, ne jamči za popolno pravilnost hišnih imen in zgodb ter ne odgovarja za morebitne tipkarske napake v besedilu in zapisu hišnih imen.

Za pomoč pri raziskovanju hišnih imen se zahvaljujemo sodelujočim domačinom, učencem OŠ Žirovnica z mentoricama Metko Čuk Pilipovič in Vanjo Zuljan, brezniškemu župniku in doc. dr. Jožici Škofic (ZRC SAZU).

Fotografija na naslovnici: Vhodna vrata domačije Pri Kralju v Vrbi. (Foto: Maja Rostohar)

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

811.163.6:373.23(497.452)

KAKO se pri vas reče?. Hišna imena v naseljih Breznica, Doslovče, Rodine, Smokuč in Vrba / [zbral in uredil Klemen Klinar ; slikovno gradivo Mihaela Košir, Marjan Pogačar, Zavod za turizem in kulturo Žirovnica]. - Bled : Občina ; Bohinj : Občina ; Gorje : Občina ; Kranjska Gora : Občina ; Preddvor : Občina ; Žirovnica : Občina, 2011

ISBN 978-961-91841-6-5 (Občina Bled)

1. Klinar, Klemen, 1981-

256626944

Uvod

Hišna imena označujejo domačije in pripadajoča polja, travnike, gozdove ter predvsem ljudi, ki na teh domačijah živijo. Ta "domača" imena so nastala iz potrebe po lažjem ločevanju domačinov med seboj in so se na domačijah obdržala kljub menjavi lastnikov in njihovih priimkov. Danes z opuščanjem kmetij in zamiranjem kmečkega življenja v vaseh hišna imena izginjajo iz vsakdanjega govora, vsa imena večkrat poznajo le še starejši. Da bi preprečili njihovo izginotje, je bil v sklopu projekta "Spoznajmo stara hišna imena" opravljen podroben pregled nekdanjih in današnjih hišnih imen v vaseh Breznica, Doslovče, Rodine, Smokuč

in Vrba. Podatki za seznam hišnih imen, ki je objavljen v tej knjižici, so bili pridobljeni s pregledom zgodovinskih virov in na srečanjih s krajski obravnavanimi vasi. Zapisana hišna imena ponekod niso več v uporabi in zato ne označujejo današnjih hiš, temveč navedeni naslov le navaja lokacijo nekdanjega hišnega imena.

Pomen in izvor hišnih imen

Hišna imena so del naše kulturne dediščine. V njih se ohranja domače narečje in njegove krajevne govorne posebnosti. V razlagi hišnih imen se večkrat skrivajo tudi zanimive zgodovinske podrobnosti o kraju ali domačiji. Pomembna so tudi z vidika

Breznica pri Radovljici in Triglav (2865 m)

Razglednica Breznice iz leta 1919. Vir: fotoarhiv Zavoda za kulturo in turizem Žirovnica

vzpodbujanja pripadnosti vaščanov domačijam in domačemu kraju.

Izvor hišnih imen je raznolik in marsikdaj ni več poznan. Najpogosteje izvirajo iz:

- ledinskih imen (npr. Pri Zabošneku – domačija stoji za gozdom, po domače za "boštom"),
- krajevnih imen (npr. Pri Kokračanu – domačijo je zgradil prišlek s *Kokrice*),
- osebnih imen (npr. Pri Bvaženku – po imenu *Blaž*),
- priimkov (npr. Pri Prešernu – na kmetiji so se nekoč pisali *Prešern*),
- vzdevkov, ki so nastali na podlagi telesnih posebnosti ali duševnih lastnosti nosilca, iz imen živali, rastlin, predmetov, jedi ipd. (npr. Pri Osvarju – iz narečnega poimenovanja za brus ("*osva*"); Pri Voku – iz živali *volk*),
- poimenovanj za poklice in dejavnosti (npr. Pri Kovaču – na domačiji so imeli kovačijo),
- statusa domačije v vasi (npr. Pri Mežnarju – na domačiji so bili oskrbniki cerkve, *mežnarji*).

Zgodovinski zapisi

Zapisi hišnih imen v zgodovinskih virih nam potrjujejo, da je hišno ime v času nastanka tega vira že obstajalo. Zapis iz franciscejskega katastra je pridobljen iz Abecednega seznama lastnikov zemljišč katastrskih občin Doslovče in Zabreznica (oba iz leta 1827). V preglednici je naveden prepis, poševnica označuje, da hišnega imena v tem viru ni, ponekod je

hišno ime nečitljivo. V Statusu animarum oziroma knjigi župljanov so hišna imena vodena kot posebna kategorija. V tabelah je navedeno hišno ime iz Statusa animarum župnije Breznica, ki je bil voden okoli leta 1900.

Jezikoslovna pojasnila

Ker je pomembno hišna imena ohraniti v njihovi narečni obliki, so v tabelah navedenena v dveh oblikah – narečni in poknjženi. Pri zapisu narečnega izgovora hišnega imena so uporabljena naglasna znamenja, ki povedo, kako je hišno ime naglašeno in kakšen je naglašeni samoglasnik. Ostrivec označuje ozek in dolg glas (npr. répa, móka), strešica zaznamuje širok in dolg glas (npr. pēta, rōka), krativec pa širok in kratek glas (npr. kmèt, nastòp). Pri zapisu je uporabljen tudi znak za polgласnik "ə", ki ga izgovarjamo kot samoglasnik v besedah pes [pəs], vrtnar [vərtnár]. Poknjžena oblika hišnega imena je prirejen zapis hišnega imena, zapisan z znaki slovenske abecede ter enotno končnico -u.

Razglednica Smokuča iz leta 1933. Vir: fotoarhiv Zavoda za kulturo in turizem Žirovnica

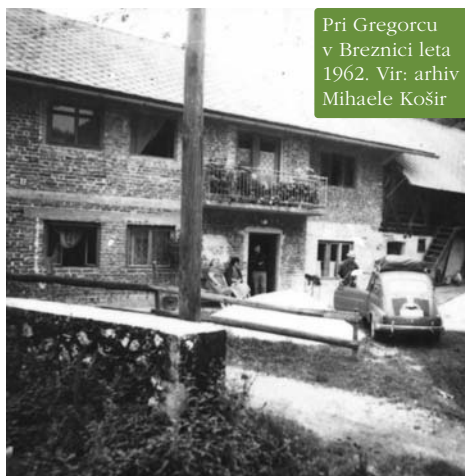
Breznica

Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1827	Status animarum okoli 1900	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
2	/	/	/	Pər Józ̄o	Pri Jožu
4	20		Dolenec	Pər Dolénc	Pri Dolencu
5	/	/	/	Pər Ponávc	Pri Ponavcu
6	14	Pfarr	Farovž	Fárovž	Farovž
8	11	Kuhar	Kuhar	Pər Hôn	Pri Honu
12	10	Kralez	Kraljič	Pər Kralič	Pri Kraljiču
14	17	/	Lukanova kajža	U Bajt	V Bajti
15	6	Legath	Legat	Pər Legát	Pri Legatu
16	12	Zuner	Cunjar	Pər Cúnarjo	Pri Cunjarju
17	8	Justin	Justin (Jštin)	Pər Ještín	Pri Ještínu
18	5	Maschek	Mežek	Pər Meškò	Pri Mežku
19	13	neberljivo	Čut	Pər Čút	Pri Čutu
20	15	neberljivo	Bohinc	Pər Bohínc	Pri Bohincu
21	7	Mesenman	Mežnar	Pər Komándež	Pri Komandežu
23	4	Gregorz	Gregorc (Grogorc)	Pər Gregórc	Pri Gregorc
24	3	Dovar	Dolar (Dovar)	Pər Dóvarjo	Pri Dovarju
26	2	Mulei	Mulej	Pər Múlej	Pri Muleju
27	18	/	Mulejova kajža	Pər Tóno	Pri Tonu
28	1	Buaschneg	ni zapisa	Pər Bvážnek	Pri Bvažneku
41a	9	Ukan	Lukanc (Vukanc)	Pər Ukáno	Pri Ukanu
/	19	/	Šlosar	/	/

Pri Bvažneku na Breznici je hišno ime nastalo po imenu Blaž, domnevno po Blažu Smoleju, vnuku prvega gospodarja na kmetiji, Andreja Vidica. Na kmetiji so nad gankom imeli na podstrehi lesen vagon na lesenih tračnicah, ki so ga porinili ven in na njem sušili pridelke. K Bvažneku se je omožila vnukinja Mine Prešeren, poročene Vovk, torej so bili pri hiši v sorodu s škofom

Antonom Vovkom. Ko je le-ta pel novo mašo, so mu Pri Bvažneku pred hišo naredili "špalir". Pri Bvažneku je živel Bvažnekov ata Fronc. Imel je kolo, ki pa ga je zmeraj vozil le za "roge", nikoli pa se ni nanj usedel. Ko so ga domačini spraševali, zakaj se s kolesom ne vozi, je odgovoril, da nima časa.

Marsikdo za domačijo Pri Muleju na Breznici

pozna le ime Pri Roku, saj je bilo tako ime očetu današnjega lastnika, ki je bil poznan kot krojač (po domače žnidar). Pri hiši je bilo krojaštvo nekoč pomemben vir zaslužka, saj je bila tudi mama Micka šivilja. Današnji gospodar se še spomni, da so ob koncu 2. svetovne vojne na kmetijo prišli partizani, zaklali domačega prašiča in ga odnesli s seboj. Oče Rok je v tistem času šival titovke za partizane. Pri Muleju je bila včasih poštna postaja, o čemer pričajo posebne line v hlevu. Obok hlevskih vrat naj bi bil iz stare cerkve Svetega Miklavža, ki je stala na Breznici pred zidavo obstoječe cerkve.

Doslovče

Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1827	Status animarum okoli 1900	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
1	/	/	/	Pər Józho	Pri Jožu
2	19	Kovatsch	Kovač	Pər Kováčho	Pri Kovaču
3	18	Kraletsch	Kraljič	Pər Jávho	Pri Javhu
4	17	/	Gros	Pər Grós	Pri Grosu
5	8	Vasar	Lazar (Vazar)	Pər Vázarjo	Pri Vazarju
6	16	Mihel	Mihelj	Pər Mihəlno	Pri Miheljnu
8	15	Justin	Justin (Jštin)	Pər Ještín	Pri Ještínu
9	13	Reu	Rev	Pər Rév	Pri Revu
10	12	Roschitsch	Rožič	Pər Rožič	Pri Rožiču
11	11	Novin	Novin	Pər Novín	Pri Novinu
12	10	Foy	Foj	Pər Fój	Pri Foju
13	22	/	Pri Novinovem Matiji	Pər Matíjo	Pri Matiju
15	9	Dolenz	Dolenc	Pər Fúcneko	Pri Fucneku
16	/	/	/	Pər Čúkəlno	Pri Čukeljnu
17	7	Janzhe	Zaborštnik	Pər Zabóšnek	Pri Zabošneku
18	4	Bronze	Brence	Pər Brencét	Pri Brencetu

Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1827	Status animarum okoli 1900	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
19	5	Krail	Kralj	Pər Králo	Pri Kralju
20	3	Knafel	Knafelj	Pər Knáfəlno	Pri Knafeljnu
21	1	Koren	Koren	Pər Koréno	Pri Korenu
22	2	Scheppan	Šranc	Pər Špáncó	Pri Špancu
23	20	/	Janez	Pər Jánezo	Pri Janezu
24	/	/	/	Pər Johánčko	Pri Johančku
26	23		Kokerčan	Pər Kókərčan	Pri Kokerčanu
29	/	/	/	Pər Nándet	Pri Nandetu
/	6	Bostnar	Kraljeva kajža	/	/
/	14	/	Revova kajža	/	/
/	21	/	Bevc	/	/

Pri Foju v Doslovčah so se некоč ukvarjali z usnjarstvom (po domače "ledrarijo") in trgovanjem z lesom. Ob potoku Završnica v Žingarci so imeli svojo žago. Doma so v kleti imeli velike jame oziroma kadi, v katerih so namakali kože v mešanici čreslovine (po domače "črisu")

in vode. Kože so nato strojili v "šupi". Po opustitvi dejavnosti so nekaj strojarske opreme odpeljali celo v usnjarske obrate v Domžalah, na domačiji pa so še vse do konca 60-ih let prejšnjega stoletja zbirali kože z okoliških vasi, ki so bile nato odpeljane v predelavo v Domžale.

Rodine

Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1827	Status animarum okoli 1900	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
9	3	Honn	Hon	Pər Hôn	Pri Honu
10	2	Mesnerey	Mežnarija	Pər Méžnarjo	Pri Mežnarju
11	1	Pfarhof	Farovž	Fárovž	Farovž
12	4	Justin	Justin	Pər Ještín	Pri Ještinu
13	5	Schostar	Šoštar	Pər Šúštarjo	Pri Šuštarju
14	6	neberljivo	Vovrič	Pər Urič	Pri Uriču
15	7	neberljivo	Štodel	Pər Štódəlno	Pri Štodeljnu
16	18	/	Pri Jurji	Pər Júrjo	Pri Jurju

Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1827	Status animarum okoli 1900	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
17	8	Muhouz	Muhovec	Pər Múhovec	Pri Muhovcu
19	11	Golember	Golmer	Pər Gólmarjo	Pri Golmarju
22	14	Skarbez	Škerbec	Pər Škórfc	Pri Škrbcu
24	17	neberljivo	Svetogej	Pər Svetógej	Pri Svetogēju
25	15	Preschern	Prešern	Pər Klínc	Pri Klincu
27	9	Klemenz	Klemenc	Pər Kleménc	Pri Klemencu
31	10	Utzhes	Lukež (Vučež)	Pər Účeš	Pri Učežu
33	/	/	/	Pər Gárkəlno	Pri Garkeljnu
/	12	Preschern	Urbank	Pər Vərbánc	Pri Vrbanku
/	13	Tschopp	Čop	Pər Čóp	Pri Čopu
/	16	Polajner	Polajnar	Pər Polájnarjo	Pri Polajnarju

V nekdanjem farovžu na Rodinah, ki je bilo župnišče prafare Rodine, je bila leta 1781 ustanovljena čebelarstva bratovščina, ki je imela 397 članov. To je bilo prvo združenje čebelarjev na Kranjskem, a ni trajalo dolgo, saj je bilo s strani takratnih oblasti kmalu razpuščeno

zaradi bojazni, da bo bratovščina pričela s političnim delovanjem. Farovž je bil po 2. svetovni vojni nacionaliziran, zato so bila v njem stanovanja. Vsi stanujoči so si sčasoma zgradili svoje hiše, zato so rekli, da ima hiša poseben "žegen".

Razglednica Rodin iz leta 1901. Deček na sliki naj bi bil Janez Jalen. Vir: fotoarhiv Zavoda za kulturo in turizem Žirovnica

Figovčeva domačija v Smokuču. Vir: arhiv Marjana Pogačarja

Smokuč

Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1827	Status animarum okoli 1900	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
1	/	/	/	Pər Metód	Pri Metodu
2	18	Maschouz	Mazovec	Pər Mázovc	Pri Mazovcu
3	19	Schnidar	Žnidar	Pər Žnídarjo	Pri Žnidarju
4	20	Ulscher	Ulčar	Pər Úlčarjo	Pri Ulčarju
5	40	Novak	Novak	Pər Novák	Pri Novaku
6	43	/	Pri Klemenu	Pər Klemén	Pri Klemenu
7	15	Matei	Mac	Pər Mác	Pri Macu
8	13	Legatitsch	Legat	Pər Legát	Pri Legatu
9	14	Kramar	Kramar	Pər Krámarjo	Pri Kramarju
10	12	Michel	Mihej	Pər Míhej	Pri Miheju
11	11	Grischl	Griželj	Pər Grízəlno	Pri Griželjnu
12	9	Grischel	Griželjnova pustota	Pər Prêdəlno	Pri Predeljnu
13	7	Nachbar	Nohbar	Pər Nôhparjo	Pri Nohparju
14	6	Scheppan	Župan (Špan)	Pər Špán	Pri Španu
15	41	/	V kajži	U kájž	V kajži
16	5	Vigouz	Figovec	Pər Fígovc	Pri Figovcu
17	/	/	/	Pər Tóno	Pri Tonu
19	/	/	/	Pər Nác	Pri Nacu
20	42	Petran	Petran	Pər Petrán	Pri Petranu
21	4	Resman	Resman	Pər Résman	Pri Resmanu
22	8	Vohinz	Bohinc	Pər Bohínc	Pri Bohincu
23	30	Jallen	Jalen	Pər Jálno	Pri Jalnu
24	31	Wallach	Baloh	Pər Bávah	Pri Bavahu
25	29	Pvanauz	Ponjavec	Pər Ponávc	Pri Ponavcu
26	28	Vok	Volk (Vovk)	Pər Vók	Pri Voku
27	27	/	Šronc	Pər Šrônc	Pri Šroncu
28	21	Erman	Rman	Pər Ərmán	Pri Rmanu
29	23	Kugu	Kugu	Pər Kúgvó	Pri Kugvu
30	24	Urbantz	Urbas	Pər Úrbas	Pri Urbasu
31	26	neberljivo	Gros	Pər Grós	Pri Grosu
32	44	/	Pri Francetu Tomažnjekovem	Pər Jánezo	Pri Janezu

Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1827	Status animarum okoli 1900	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
33	36	Primascheck	Primožek	Pər Príməšk	Pri Primožku
34	37	Tomaschneg	Tomažnjek	Pər Tomážnek	Pri Tomažneku
35	38	Bottiz	Boštic	Pər Boštíc	Pri Bošticu
36	16	Muhouz	Muhovec	Pər Múlej	Pri Muleju
37	32	Osvar	Vosvar	Pər Osvárjo	Pri Osvarju
38	34	Kovatsch	Pri Kovaču	Pər Kováč	Pri Kovaču
39	35	Novin	Novin	Pər Novín	Pri Novinu
40	22	Anderl	Anderle	Pər Ándərno	Pri Andrnu
41	2	Wodnig	Šultman	Pər Míšč	Pri Mišču
42	3	Grilz	Grilec	Pər Grílo	Pri Grilu
43	1	Grom	Grom	Pər Gróm	Pri Gromu
44	/	/	/	Pər Zór	Pri Zoru
/	10	/	Grizeljnova pustota	/	/
/	33	/	Na kovačnici	/	/
/	39	Mulley	existirt nicht	/	/

Pri Grilu v Smokuču je bila po pripovedovanju v stari hiši shodnica protestantske cerkve izpred 500-ih let. Vrata v črno kuhinjo in klet so bila v gotskem stilu, tla v veži so bila iz lehnjaka, na stopnicah v zgornjo etažo pa je bila urejena prižnica.

Pri Urbasu v Smokuču so imeli štiri sinove. Ker so bili težki časi in je manjkalo denarja, so se ukvarjali s krivolovom (po domače "raubšic"). Ko so ulovili srnjaka, so bili zaradi glasnih strelcov kmalu pri njih žandarji. Sinovi so se hitro posedli za mizo, kjer so kartali in pili razredčeni špirit, mati pa je pred hišo prala perilo. Žandarji so pregledali celo hišo, pogledali so celo v šterno, a smjaka niso našli. Mati je žandarjem zabrusila, naj sinove kar odpeljejo, saj samo lenarijo ob

kartah in pijači, srnjaka pa je sama skrivala v škafo oziroma "žehtneku" pod perilom.

Pri Novaku v Smokuču so se ukvarjali s preprodajo volne, sukna in konjev. V vasi so zanj Pri Petranu, Pri Grosu, Pri Bohincu in Pri Klemenu tkali sukno. Poleg kmetije so imeli manjše kozolce, namenjene sušenju volne in sukna. V sklopu gospodarskih poslopij je bil tudi tako imenovani "kotel", v katerem so barvali volno. Ob malem šmarnu so prišli na planino Zelenica trgovci s Celovca, ki so od Novaka kupili močne konje pasme norik za vleko celovških tramvajev. Gospodar je bil tako podjeten, da je v sredini 19. stoletja najel italijanske mojstre in zgradil premožno hišo in ločena hleva, enega za konje ter drugega za govedo in prašiče.

Vrba

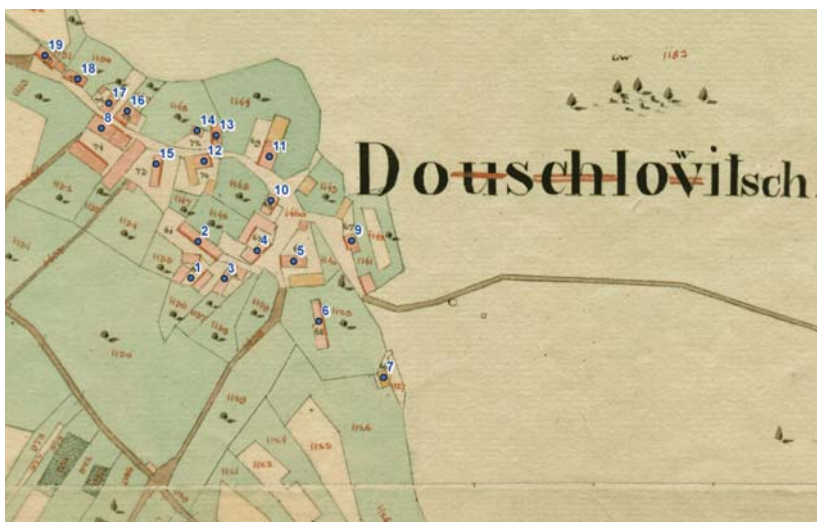
Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1827	Status animarum okoli 1900	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
2	1	Ribezh	Ribič	Pər Ríbc̣	Pri Ribču
3	2	Messnerey	Mežnar	Pər Méžnarjo	Pri Mežnarju
4	10	Sebenehar	Pfarhöfflich	Fárovž	Farovž
5	4	Ropreth	Ropret	Pər Rópret	Pri Ropretu
6	6	Bostian	Boštjan	Pər Boštjáno	Pri Boštjanu
7	7	Schrey	Šraj	Pər Šrájo	Pri Šraju
8	17	Feidich	Fajdig	Pər Fajdíg	Pri Fajdigu
9	18	Dovai	Dolar	Pər Dóvarjo	Pri Dovarju
10	19	Schmeitz	Šmajec (Žmajc)	Pər Žmájec	Pri Žmajcu
21	11	Kaischneg	Kajžnek	Kájža	Kajža
22	12	Vogonek	Vogelnik	Pər Pogácarjo	Pri Pogačarju
23	15	Preschern	Prešern	Pər Prešérno	Pri Prešernu
24	14	Krail	Kralj	Pər Králo	Pri Kralju
25	3	Wolzh	Volč	Pər Vólč	Pri Volču
26	13	Schobetz	Šobec	Pər Šóbc	Pri Šobcu
27	8	Reich	Rajh	Pər Rájh	Pri Rajhu
28	5	Lenzhek	Lenček	Pər Lénčk	Pri Lenčku
31	/	/	/	U víl	V vili
32	9	Fliess	Fliss	Pər Flís	Pri Flisu
/	16	Preschern	Prešernova kajža	/	/

V Vrbi stoji znamenita lipa, pod katero so bili postavljeni kamni, ki so služili kot sedeži šestnajstim največjim kmetijam v vasi. Vsakemu gospodarju je bil dodeljen en kamen. Pod lipo so gospodarji odločali o srenjskih zadevah, kot je obdelava srenjske zemlje in paša živine. Čeprav so bili kamni pred 2. svetovno vojno odstranjeni, naj bi Nemci med okupacijo kamne in vaška zasedanja ponovno vzpostavili.

Ob požaru v Smokuču je pihal tako močan veter, da je žareče skodle odneslo vse do

Vrbe. Zaradi tega je pogorelo nekaj hiš, med njimi tudi Mežnarjeva.

... nekoč in danes ...

Zgoraj: Izsek karte franciscejskega katastra za katastrsko občino Doslovče (SI ARS 176, k. o. Doslovče) iz leta 1827 z naseljem Doslovče z vpisanimi starimi hišnimi številkami.

Spodaj: Izsek digitalnega letalskega posnetka dela naselja Doslovče z vpisanimi hišnimi številkami, ki nosijo hišno ime, leto 2008. Vir: Občina Žirovnica